

ارتقاء پیوند منظر و معماری با رویکرد تکتونیک

محسن فیضی^۱، احمد اخلاصی^۲، مریم نقیبی^{۳*}

۱- دکترای معماری منظر، استاد دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه علم و صنعت ایران، mfaizi@iust.ac.ir

۲- دکترای معماری، استادیار دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه علم و صنعت ایران، ekhlassi@iust.ac.ir

۳- پژوهشگر دوره دکتری معماری منظر، دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه علم و صنعت ایران، maryamn15@yahoo.com

چکیده

استفاده از تکنولوژی‌های طبیعت می‌تواند معماری را به سوی همگرایی با طبیعت سوق دهد. در این راستا، تکتونیک با الگوبرداری از ساختارهای طبیعی، نه تنها معماری را در تقابل با طبیعت قرار نمی‌دهد، بلکه آن را همراستا با طبیعت می‌گرداند. از قرن ۱۹ تاکنون، تکتونیک به عنوان مفهومی انتقادی که رابطه میان تولید فرم‌های فضایی، متریا، اتصالات، دیتیل و سازه را در سطحی فراتر از ساختمان سازی معمول بلکه در سطح یک اثر فرهنگی - هنری تشریح کرده، مطرح بوده است و در عصر حاضر نیز تمرکز زیادی بر این کانسپت به عنوان ابزار فرم یابی (دیجیتال) یا فرم سازی وجود دارد. در مجموع، مطابق نظرات معماران، می‌توان دانش تکتونیک را نوعی از ساخت و ساز معرفی می‌کند که در آن اتصالات سازه‌ای و دیتیل در ایجاد خلاقیت در طرح اهمیت ویژه‌ای دارد و سبب ایجاد نوعی نظم دلنشین در فرم‌های معمارانه می‌گردد. در حوزه تکتونیک، استفاده از تکنولوژی مدرن به معنای ایجاد نوعی هارمونی و هماهنگی در سازه می‌باشد و به نوعی پیش فرض معماری برای تهیه فرم فضای جدید، به رابطه‌ای تفکیک‌ناپذیر بین معماری، سایت، مردم، طبیعت و فرهنگ وابسته می‌باشد. به گفته‌ی فرامپتون، معماری می‌تواند جایگاه خود را به عنوان پیام‌آور تمدن در تاریخ حفظ کند. توسعه design-related research در منظر برای درک عناصر تشکیل دهنده مناظر و توسعه روش‌های برنامه‌ریزی و طراحی بسیار مهم است. در این راستا، طراحی منظر تکتونیک می‌تواند به عنوان یک نوع پژوهش دیده شود. استراتژی تحقیق ارائه شده در رشته‌های مربوط به طراحی فضایی مانند طراحی شهری، منظر، معماری و در زمینه تحقیقات مربوط به طراحی (design-related research) قابل استفاده است.

واژه‌های کلیدی: منظر، معماری، تکتونیک، فرم، طبیعت

۱- مقدمه

معماری بدون در نظر گرفتن محیط اطراف، معنای خود را کاملاً از دست می‌دهد. در فرآیند طراحی، محیط باید به عنوان عاملی جدایی‌ناپذیر از معماری درک و در نظر گرفته شود. هر ساختمان می‌باید با زمینه؛ محیطی که از نظر فیزیکی، بصری و زیست محیطی با آن ارتباط دارد، در هم آمیخته شود. اگر بپذیریم انجام هر پروژه به منظور ایجاد تغییراتی در محیط می‌تواند تغییر چشم‌انداز آن را به ارمغان آورد، سپس روشن است که توسعه مجدد و حتی ساخت و ساز یک ساختمان جدید می‌تواند تحولات قابل توجهی را ایجاد نماید. از این رو نخستین برخورد، ارزیابی تاثیر هر پروژه در ارتقا یا تخریب منظر پیرامونش است [1].

صدها سال پیش، محل قراگیری و طراحی ساختمان‌ها منحصراً متأثر از شرایط آب و هوایی، الزامات تعیین شده در سیستم شغلی ساکنین و دسترسی به مصالح ساختمانی بوده است [2]. نحوه‌ی قرارگیری و جهت ساختمان‌ها